

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Alvar Aallon katu 8
PL 156
60101 Seinäjoki

Päätös kalataloudellisen tarkkailuohjelman muuttamisesta

ASIA

Västerfjärdenin altaan säännöstelyn muuttamisen (Närpiö) kalataloudellisen tarkkailuohjelman muuttaminen

HAKIJA

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

ASIAN VIREILLETULO

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on toimittanut 9.1.2024 Varsinais-Suomen ELY-keskukseen Västerfjärdenin altaan säännöstelyn muuttamisen kalataloudellisen tarkkailuohjelman.

TOIMINTA

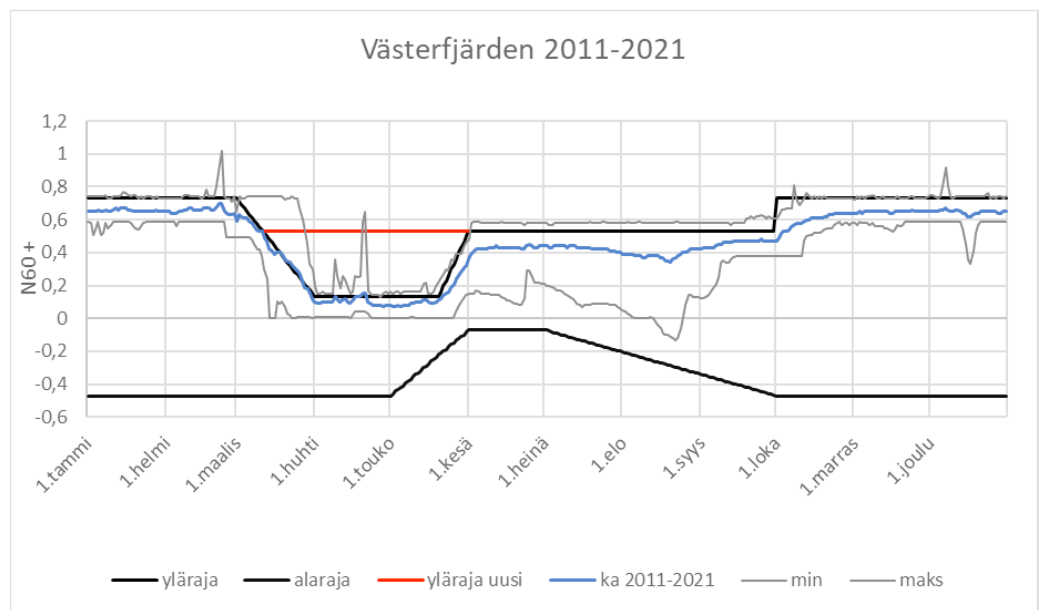
Närpiön kaupungissa Närpiönjoen alaosalla sijaitsevan Västerfjärdenin altaan säännöstelyn muuttamisen tarkoituksena on ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin varautuminen lisäämällä joustavuutta altaan vedenpinnan kevätalennuksen suuruuteen, ajankohtaan ja keston. Hankkeen seurauksena Västerfjärdenin altaan vedenkorkeudet eivät käytännössä muutu lukuun ottamatta vähälumisia keväitä (taulukot 1 ja 2, kuva 1). Kevättalvella suoritettavan kevätalennuksen taso ja ajoitus määritetään jatkossa lumitilanteen ja ympäristöhallinnon vesistöennusteiden perusteella. Lumimäärän ollessa kevättalvella poikkeuksellisen runsas, altaan vedenkorkeus laskeaan ennen kevätulannan alkamista tasoon N60 +0,13 m (N2000 +0,55 m) tai sen alapuolelle.

Taulukko 1. Västerfjärdenin makeavesialtaan säännöstelyrajoja kuvaavien murtoviivojen taitepisteet ennen säännöstelyn muutosta:

yläraja		alaraja	
aika	korkeus	aika	korkeus
1.3.	N60+0,73 m (N2000+1,15 m)	1.5.	N60-0,47 m (N2000-0,05 m)
1.4.	N60+0,13 m (N2000+0,55 m)	1.6.	N60-0,07 m (N2000+0,35 m)
20.5.	N60+0,13 m (N2000+0,55 m)	1.7.	N60-0,07 m (N2000+0,35 m)
1.6.	N60+0,53 m (N2000+0,92 m)	1.10.	N60-0,47 m (N2000-0,05 m)
30.9.	N60+0,53 m (N2000+0,92 m)		
1.10.	N60+0,73 m (N2000+1,15 m)		

Taulukko 2. Västerfjärdenin makeavesialtaan säännöstelyrajoja kuvaavien murtoviivojen taitepisteet säännöstelyn muutoksen jälkeen:

yläraja		alaraja	
aika	korkeus	aika	korkeus
1.3.	N60+0,73 m (N2000+1,15 m)	1.5.	N60-0,47 m (N2000-0,05 m)
12.3.	N60+0,53 m (N2000+0,95 m)	1.6.	N60-0,07 m (N2000+0,35 m)
30.9.	N60+0,53 m (N2000+0,92 m)	1.7.	N60-0,07 m (N2000+0,35 m)
1.10.	N60+0,73 m (N2000+1,15 m)	1.10.	N60-0,47 m (N2000-0,05 m)

Kuva 1. Västerfjärdenin säännöstelyrajat sekä vuosien 2011–2021 toteutuneet keskimääräiset ja minimi- ja maksimivedenkorkeudet.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Esitetty tarkkailuohjelma perustuu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 26.10.2023 antaman lupapäätöksen nro 127/2023 (Dnro LSSAVI/7335/2023) lupamääräykseen 23 b, jonka mukaan luvanhaltijan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia Västerfjärdenin altaan vedenkorkeuteen, vedenlaatuun ja kalastoon hakemuksen liitteenä toimitetun ja 23.8.2023 päivitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vesilain valvontaviranomaiselle ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle ennen uuden säännöstelyn aloittamista. Tarkkailusuunnitelmaa voidaan muuttaa valvontaviranomaisen ja kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tarkkailun kattavuutta eivätkä tulosten luotettavuutta tai aiheuta kohtuuttomia lisäkustannuksia. Vesinäytteiden

käsittelyssä ja analysoinnissa on noudatettava ympäristöhallinnon ajantaisaisia laatusuosituksia ja vaatimuksia. Tarkkailun tulokset on toimitettava viipymättä sähköisesti valvontaviranomaisen ohjeistamalla tavalla.

TARKKAILUOHJELMA

Västerfjärdenin altaan säännöstelyn muuttamisen kalataloudellinen tarkkailuohjelma sisältää Västerfjärdenin ahventen elohopeapitoisuusseurannan. Västerfjärdeniltä pyritään saamaan näytteeksi kymmenen 15–20,5 cm pituista ahventa vuosina 2025 ja 2030.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Kuulutus tarkkailuohjelman kuulemisesta ja tarkkailuohjelma pidettiin 12.1-18.2.2024 välisenä aikana nähtävinä Närpiön kaupungin ilmoitustaululla. Lisäksi kuulutus ja ohjelmaesitys olivat nähtävinä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen internet-sivustolla ja Vaasan kaupungille, Isonkyrön, Laihian ja Mustasaaren kunnille, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Suomen ympäristökeskukselle toimitettiin 17.1.2024 tarkkailuohjelmaesitystä koskeva lausuntopyyntö.

Länsirannikon ympäristöyksikkö antoi tarkkailuohjelmasta lausunnon 30.1.2024. Ympäristöyksikkö katsoi lausunnossaan, että tarkkailusuunnitelmassa olisi hyvä kuvailla, miksi tarkkailuun on otettu metalleista ja vierasaineista vain elohopeapitoisuus sekä kuvaus elohopeapitoisuuden määrittämisestä. Ahventen elohopeapitoisuudessa (mg/kg) on havaittu vuodenaikaista vaihtelua, pitoisuuksien ollessa korkeimmillaan talvella ja keväällä, ja alhaisimmillaan kesällä ja syksyllä. Vuodenaikaisvaihtelut elohopeapitoisuudessa tulisi ottaa huomioon tarkkailusuunnitelmaa laadittaessa. Näytteitä ei tulisi ottaa vain kesällä ja syksyllä, jolloin pitoisuudet (mg/kg) ovat alhaisimmillaan vaan myös talvella, jolloin saataisiin parempi kuva elohopeapitoisuuden vaihtelusta. Elohopeaseurannoissa tulisi ottaa mukaan petokaloista erityisesti hauki ja kuha, siellä missä sitä esiintyy. Kalanäytteissä 15–20 cm kokoisten ahventen sijaan tulisi siirtyä käyttämään laajempaa populaatiota kuvaavaa kokojakaumaa. Tavallisesti syömäkokoiset ahvenet ovat suurempia kuin 20 cm ja tätä suuremmat ahvenet edustaisivat paremmin ravintoverkon huippua sekä saaliiksi otettujen kalojen kokojakaumaa ja antaisi paremman kuvan elohopeapitoisuuksista ravintoverkon huipulla sekä Västerfjärdenin alueella kalaa pyytävien ihmisten elohopea-altistuksen riskistä. Tällä voi olla merkitystä ihmisravinnon ja kalastuksen säätelyn näkökulmasta. Tarkkailusuunnitelmassa olisi hyvä tuoda esille sekä vesistön hyvää kemiallista tilaa kuvaavan alimman elohopeapitoisuuden raja-arvo että elintarvikkeille asetettu elohopeapitoisuuden raja-arvo raja- ja vertailuarvoina. Elintarvikkeille asetetun raja-arvon voidaan katsoa olevan tärkeä valvontaviranomaisille ihmisravinnon ja kalastuksen säätelyn näkökulmasta sekä tulosten tulkinnan kannalta. Säännöstelyn muutoksen ja keväällä suuremman vesimäärän seurauksena, mahdollisten kutualueiden määrä kasvaisi ja tarkkailussa voisi siksi olla mukana kutualue- ja kalanoikaskartoituksia, säännöstelyn muutoksen vaikutusten tarkkailemiseksi kutualueisiin ja poikastuotantoon. Tarkkailusuunnitelmaan olisi hyvä ku-

vailla, jotta suunnitelma olisi selkeämpi tarkkailuun ensimmäistä kertaa tutustuvalla, mitä tarkkailulla selvitetään ja onko se oma erillinen tarkkailu, tai onko se muutos tarkkailuun, jota jo toteutetaan Västerfjärdenin alueella. Länsirannikon ympäristöyksikkö lisäksi katsoo, että suunnitelmaan tulisi merkitä tahot, joille raportit toimitetaan. Raportit tulisi toimittaa myös Länsirannikon ympäristöyksikköön, joka toimii kunnallisena ympäristönsuojelun valvonta- ja lupaviranomaisena Mustasaaren, Korsnäsin, Närpiön, Kaskisten ja Kristiinankaupungin alueilla.

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen muuttaa ja tarkentaa tarkkailuohjelmaa seuraavilla tavoilla:

- Elohopeanäytteet otetaan tarkkailuvuosina 20:ltä 15–23 cm pituiselta ahvenelta. Näytteitä tulee pyrkiä ottamaan koko kokojakauman alueelta.
- Kalojen elohopeanäytteenotossa ja näytteiden käsittelyssä tulee noudattaa teoksen "Vesiympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita koskevan lainsäädännön soveltaminen – kuvaus hyvistä menettelytavoista" (Kangas (toim.) 2018, ympäristöministeriö) ohjeita.
- Haitta-ainetutkimukset tulee tehdä laboratorioissa, jotka ovat akkreditoituneet käytettäville menetelmille.
- Kalojen haitta-ainepitoisuuksien seurannan tulokset tallennetaan viipymättä KERTY-kertymärekisteriin.
- Tarkkailuraporteissa on tuotava esille, mitä tarkkailulla selvitetään ja onko se oma erillinen tarkkailu vai muutos tarkkailuun, jota jo toteutetaan Västerfjärdenin alueella, miksi tarkkailuun on otettu metalleista ja vierasaineista vain elohopeapitoisuus, kuvaus elohopeapitoisuuden määrittämisestä, vesistön hyvää kemiallista tilaa kuvaavan alimman elohopeapitoisuuden raja-arvo sekä elintarvikkeille asetettu elohopeapitoisuuden raja-arvo raja- ja vertailuarvoina.
- Tarkkailuraportit toimitetaan Länsirannikon ympäristöyksikköön, kalatalousviranomaiselle (Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon viitteellä VARELY/174/2024) ja Eteläisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalueelle.

RATKAISUN PERUSTELUT JA LAUSUNTOJEN HUOMIOIMINEN

Esitetty tarkkailuohjelma antaa, mukaan lukien siihen tehdyt muutokset ja tarkennukset, ennalta arvioiden riittävät tiedot toiminnan kalataloudellisista vaikutuksista.

Västerfjärdenin säännöstelyn muuttamisen kalataloudellinen tarkkailuohjelma on hyväksytty aluehallintoviraston asiaa koskevan lupapäätöksen nro 127/2023 lupamääräyksessä 23 b. Sen mukaan luvanhaltijan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia kalastoon hakemuksen liitteenä toimitetun ja 23.8.2023 päivitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Kalataloudelliselta

tarkkailuohjelmalta ei siten edellytetä kalatalousviranomaisen hyväksymistä, eikä kalatalousviranomainen voi päätöksellään muuttaa lainvoimaista aluehallintoviraston lupapäätöstä. Tarkkailuohjelmaa voidaan kuitenkin lupamääräyksen 23 b mukaan muuttaa valvontaviranomaisen ja kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tarkkailun kattavuutta eivätkä tulosten luotettavuutta tai aiheuta kohtuuttomia lisäkustannuksia. Länsirannikon ympäristöyksikön lausunnossaan esittämät lisäykset (elohopeanäytteenotto ahvenen osalta myös talvisin ja varsinkin suuremmista yksilöistä, elohopeanäytteenotto myös hauista ja kuhista sekä kutualue- ja kalanpoikaskartoitukset) kasvatteisivat kalataloudellisen tarkkailun kustannukset todennäköisesti moninkertaisiksi. Kun lisäksi otetaan huomioon, että säännöstelyn muuttamisen voidaan odottaa lähinnä parantavan kalojen elinolosuhteita Västerfjärdenillä, ei hauista ja kuhista tehtävästä elohopeanäytteenotosta ja kutualue- ja kalanpoikaskartoituksista aiheutuvien kustannusten voida katsoa olevan kohtuullisia. Kalojen haitta-aineseurannoissa noudatetaan tämän päätöksen antohetkellä yleisesti Kankaan (toim. 2018) ohjeita, joiden mukaan ahvenelle hyvä näytteenottoaika on loppukesä–alkusyksy ja näyteahventen olisi hyvä olla rannikkoalueilla kooltaan 18–23 cm, sisävesipaikoilla puolestaan 15–20 cm. Vaikka ahvenen elohopeapitoisuudet olisivat korkeimmillaan talvella ja keväällä, ei näytteenoton laajentaminen niiden ajalle ole Västerfjärdenin säännöstelyn muuttamisen osalta perusteltua, koska se lisäisi merkittävästi kustannuksia tarkkailulle, jonka tavoitteena on lähinnä havaita kalojen elohopeapitoisuudessa tapahtuvia muutoksia. Västerfjärdenin ja Närpiönjoen alaosan ahventen elohopeapitoisuuksissa ei myöskään ole havaittu huomattavaa vuodenaikaisvaihtelua: Västerfjärdeniltä (Knåpfjärden) näytteeksi otettujen ahventen elohopeapitoisuus on ollut 1.6.2003 keskimäärin 0,31 mg/kg (vaihteluväli 0,24–0,37), 17.7.2007 0,19 mg/kg (0,10–0,40), 31.5.2010 0,17 mg/kg (vaihteluväli 0,13–0,22) ja Närpiönjoen alaosalta Backforsilta 15.9.2013 otettujen ahventen 0,17 (0,10–0,24) (KERTY-rekisteri). 1.6.2003 näytteeksi otettujen ahventen muita ahvenia korkeamman elohopeapitoisuuden selittää nähtävästi niiden suurempi koko. Västerfjärdenillä esiintyy luultavasti sekä sisävesi- että rannikkoahventa. Kalatalousviranomainen katsoo, että ahvenen elohopeanäytteenoton laajentaminen 23 cm pituisiin yksilöihin saakka ja näytemäärän kasvattaminen 20:een ei kohtuuttomasti lisää tarkkailun kustannuksia ja on perusteltua haitta-ainetarkkailun tulosten hyödyntämisen kannalta. Kalatalousviranomainen katsoo, ettei aluehallintoviraston hyväksymää tarkkailusuunnitelmaa ole tarpeen muuttaa ympäristöyksikön muiden kommenttien osalta, mutta tarkkailuraporteissa on hyvä tuoda esille ympäristöyksikön esittämät elohopeapitoisuuksien tarkkailua koskevat taustatiedot.

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden tarkkailua koskevan ohjeistuksen osalta teos ”Vesiympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita koskevan lainsäädännön soveltaminen – kuvaus hyvistä menettelytavoista” (Kangas (toim.) 2018) on korvannut teoksen ”Vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annettujen säädösten soveltaminen – kuvaus hyvistä menettelytavoista” (Karvonen ym. 2012).

Kalojen haitta-ainepitoisuuksien seurannan tulosten tallentaminen KERTY-kertymärekisteriin mahdollistaa tulosten laajan hyödyntämisen.

TARKKAILUOHJELMAN MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

Päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla. Pieniä muutoksia tarkkailun suorittamistapaan tai aikatauluun voidaan tehdä ilman tarkkailupäätöksen muutosta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tai ELY-keskuksen aloitteesta.

Tämä päätös on voimassa, kunnes uusi päätös asiasta on annettu.

OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 62 §, 64 §, 65 §
Hallintolaki (434/2003)

KÄSITTELYMAKSU

-

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen sekä maksuun voidaan hakea oikaisua Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimusohje liitteenä.

Kalastusbiologi

Mika Sivil

LIITTEET

Päätöstä ja maksua koskeva oikaisuvaatimusohje
Tarkkailuohjelma

JAKELU

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

TIEDOKSI

Päätösjäljennös:

Eteläisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalue
Länsirannikon ympäristöyksikkö

Ilmoittaminen päätöksestä:

Tieto päätöksestä julkaistaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen internet-sivustolla sekä Närpiön kaupungin ilmoitustaululla.